



REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: Up-7/98
Datum: 30.9.1998

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi I. M. iz C. v I., ki ga zastopa E. B., odvetnica v L. na seji dne 30. septembra 1998

o d l o č i l o :

1. Odločba Republiškega senata za prekrške št. Pp-5058/97 z dne 11.11.1997 in odločba Sodnika za prekrške Šmarje pri Jelšah št. P/MT-96/96 z dne 5.5.1997 se v delu, ki se nanašata na odvzem lovske puške Sauer Sohn ca. 16/6 5 * 57 R, tovarniška št. 1890, in 4 lovskih nabojev cal. 6,5 * 57 R, razveljavita.

2. Zadeva se vrne Sodniku za prekrške Šmarje pri Jelšah v novo odločanje.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pritožnik izpodbija odločbi o prekršku v delu, v katerem mu je bil izrečen varstveni ukrep odvzema lovske puške in streliva. Prvostopni organ ga je spoznal za odgovornega za prekršek po 2. točki prvega odstavka 56. člena Zakona o orožju (Uradni list SRS, št. 17/81 - preč. bes. in Uradni list RS, št. 44/90 - v nadaljevanju: ZOro) in mu izrekel varstveni ukrep odvzema puške in streliva. V izpodbijanih odločbah naj bi ne bilo navedeno, katere okoliščine na strani pritožnika naj bi utemeljevale obstoj "razlogov splošne varnosti" kot predpostavke za odvzem predmetov. Zaradi tega naj bi mu bile kršene pravice iz 22., 23. in 33. člena Ustave. Ker naj bi o odvzemu puške in streliva drugostopni organ odločil na drugačni pravni podlagi kot prvostopni, naj bi bil prikrajšan tudi za možnost pritožbe (25. člen Ustave). Pritožnik predlaga odpravo izpodbijanih odločb, do končne odločitve pa začasno zadržanje njune izvršitve in s tem preprečitev prodaje odvzete lovske puške.

2. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom z dne 10.3.1998 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo in odločil, da se izvrševanje izpodbijanih odločb v delu, v katerem se nanašata na varstveni ukrep, do končne odločitve o ustavni pritožbi zadrži.

3. Republiški senat za prekrške na ustavno pritožbo ni odgovoril.

B.

4. Pritožnikov očitek, da je prvostopni organ o odvzemu puške in nabojev odločil na drugi pravni podlagi kot drugostopni in da je bil s tem prikrajšan za pravico do pritožbe (25. člen Ustave), ni utemeljen. Pritožniku je bil na prvi stopnji izrečen opomin, drugostopni organ pa je postopek zaradi zastaranja pregona ustavil. O odvzemu predmetov je bilo torej obakrat odločeno na podlagi drugega odstavka 56. člena ZOro in drugega odstavka 168. člena Zakona o prekrških (Uradni list SRS, št. 25/83, 42/85, 47/87, 5/90 in Uradni list RS, št. 10/91, 13/93, 66/93, 39/96, 61/96 - odl. US, 35/97, 73/97 - odl. US in 87/97 - v nadaljevanju: ZP). Navedena določba ZOro za pritožnikov primer predpisuje obvezen odvzem orožja in streliva, po drugem odstavku 168. člena ZP pa se taki predmeti vzamejo tudi tedaj, kadar se postopek za prekršek ustavi ali ko se storilcu prekrška izreče opomin, če to zahtevajo razlogi splošne varnosti ali razlogi morale.

Utemeljen pa je pritožnikov očitok, da se niti prvostopni niti drugostopni organ nista opredelila do vseh odločilnih dejstev in da je bilo zaradi tega kršeno ustavno jamstvo enakega varstva pravic (22. člen Ustave). Po ustaljeni praksi Ustavnega sodišča določba 22. člena Ustave terja, da so odločbe, s katerimi je pristojni organ odločil o posameznikovih pravicah, dolžnostih in pravnih interesih, obrazložene (glej npr. odločbo št. U-I-18/93 z dne 11.4.1996, ki se nanaša na kazenski postopek, odločbo št. Up-84/94 z dne 11.7.1996, ki se nanaša na upravni postopek, in odločbo št. Up-39/95 z dne 16.1.1997, ki se nanaša na pravdni postopek). Zoper take odločbe Ustava zagotavlja pravico do pravnega sredstva (25. člen), to jamstvo pa je lahko učinkovito le, če je odločba v vsaki bistveni točki obrazložena na tako konkreten (ne pavšalen, abstrakten, splošen) način, da je mogoča presoja njene pravne pravilnosti. Če je obrazložitev pomanjkljiva, so lahko zagotovljena pravna sredstva le navidezna. Stopnja podrobnosti, s katero mora biti obrazložena odločba, je zato določena s tistim, kar zahteva učinkovito pravno sredstvo zoper odločbo v vsakem posameznem primeru. Iz povedanega tudi izhaja, da mora organ, ki odloča v posamični zadevi, obravnavati, ovrednotiti in obrazloženo sprejeti ali zavrniti trditve in stališča prizadete osebe, ki so postavljena v skladu s procesnimi določbami in ki niso očitno pravno nepomembna (tako za pravdni postopek že v odločbi št. Up- 118/95 z dne 11.6.1998).

5. Odvzem lovske puške in streliva je bil pritožniku izrečen na podlagi zakonske določbe, ki določa tak odvzem za primer, ko je postopek o prekršku ustavljen (oziroma ko je bil izrečen opomin) in odvzem zahtevajo razlogi splošne varnosti (drugi odstavek 168. člena ZP). Ukrep torej ne temelji na ugotovitvi, da je oseba, ki je bila v postopku o prekršku, storila prekršek, in da je zanj odgovorna. Ker nima narave kazenske sankcije, mora biti odločitev o izreku ukrepa še toliko bolj obrazložena.

6. Določbe o odvzemu lovske puške in streliva, če to zahtevajo razlogi splošne varnosti predstavljajo ukrep v okviru zakonodajalčevega nadzora nad uporabo orožja. Zakonodajalec je v pravico do zasebne lastnine (33. člen Ustave) posegel zato, da bi zagotovil spoštovanje pravice do varnosti iz 34. člena Ustave. Po ustaljeni ustavnosodni presoji, ki temelji na določbi tretjega odstavka 15. člena Ustave, je poseg v človekove pravice in temeljne svoboščine dopusten le, če je za varstvo pravic drugih primeren, nujen in sorazmeren s težo ene in druge ustavne pravice (tako npr. v odločbi št. U-I-139/94 z dne 30.1.1997 - OdlUS VI, 9, prim. tudi odločbo št. U-I-60/98 z dne 16.7.1998, Uradni list RS, št. 56/98). Tudi organ, ki odloča v posamičnem primeru, mora zato tehtati na eni strani težo ukrepa za posameznika, ki se mu odvzema predmet lastnine, na drugi strani pa tehtnost razlogov splošne varnosti, ki naj zagotovijo pravico drugih do varnosti. Pri odločanju o teži ukrepa za posameznika sta med drugim pomembna namen in vrednost predmetov, ki naj se odvzamejo. Da bo pristojni organ lahko presojal tehtnost razlogov splošne varnosti, mora najprej opredeliti vsebino pojma "splošna varnost". Ugotoviti mora, čemu je zakonodajalec določil omejitve za uporabo predmetov, ki naj se odvzamejo, in kako široke omejitve je postavil. Na podlagi tega mora v konkretnem primeru presoditi, ali bi bilo v bodoče lahko nevarno, če bi bilo orožje v rokah osebe, ki se ji odvzema, in ali se je z odvzemanjem takemu tveganju mogoče vsaj v pretežni meri izogniti. Svoj sklep mora utemeljiti na dokazanih konkretnih (ne pavšalnih) okoliščinah, glede katerih je bila prizadeti osebi v postopku dana možnost, da se izjavi.

7. Prvostopni organ je v utemeljitvi navedel: "V skladu s členom ... je bil obdolžencu izrečen varstveni ukrep odvzema orožja in streliva, saj ni dvoma, da gre za strelno orožje in glede na porast tovrstnih prekrškov v Republiki Sloveniji, še posebej pa na območju Upravne enote Šmarje pri Jelšah ob ugotovitvi, da je varstveni ukrep odvzema orožja tudi z Zakonom predpisan kot obvezen, je bilo po oceni organa prve stopnje utemeljeno odločiti, kot je razvidno iz izreka te odločbe." Iz take obrazložitve pritožnik ni mogel razbrati, kakšni so bili razlogi, da sta mu bila odvzeta orožje in strelivo. V njej ni navedeno, kakšen je namen ukrepa, katere okoliščine v konkretnem primeru utemeljujejo sklep, da bi bil ta namen dosežen, in ali razlogi splošne varnosti pretehtajo pritožnikove varovane interese. Zaradi tega je bilo s prvostopno odločbo kršeno jamstvo enakega varstva pravic (22. člen Ustave).

8. Kljub opisanim pomanjkljivostim drugostopni organ prvostopne odločbe ni odpravil. Sam je navedel, da odvzem predmetov zahtevajo način, kraj in posledice uporabe orožja in te okoliščine tudi opisal. S tem ko je drugostopni organ sam dopolnil neobrazloženo prvostopno odločbo, je bila pritožniku kršena pravica do pravnega sredstva (25. člen Ustave). Kot je navedeno v 5. točki obrazložitve, pa za odločitev niso relevantne le okoliščine storitve dejanja, zaradi katerega je bila prizadeta oseba v

postopku o prekršku. Izrek varstvenega ukrepa namreč ne temelji na ugotovitvi o storitvi prekrška in odgovornosti zanj. Izreči ga je mogoče le, če je s potrebno stopnjo verjetnosti izkazano, da bi bilo lahko nevarno, če bi orožje ostalo v rokah določene osebe, in če se je z odvzemom temu tveganju vsaj v pretežni meri mogoče izogniti. Niti v drugostopni odločbi torej niso navedene vse bistvene okoliščine, pomembne za odločitev o odvzemu predmetov. Zaradi tega je bilo z drugostopno odločbo kršeno tudi jamstvo enakega varstva pravic (22. člen Ustave).

9. Po navedenem je Ustavno sodišče izpodbijani odločbi Republiškega senata za prekrške in Sodnika za prekrške v Šmarju pri Jelšah razveljavilo in zadevo vrnilo v novo odločanje prvostopnemu organu (prvi odstavek 59. člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 15/94). Prvostopni organ bo moral v novem postopku izdati odločbo, ki bo zadostila zahtevam, navedenim v tej odločbi.

C.

10. Ustavno sodišče je to odločbo sprejelo na podlagi prvega odstavka 59. člena Zakona o Ustavnem sodišču v sestavi: predsednik dr. Lovro Šturm ter sodnici in sodniki dr. Miroslava Geč - Korošec, dr. Tone Jerovšek, mag. Matevž Krivic, Franc Testen, dr. Lojze Ude, dr. Dragica Wedam - Lukić in dr. Boštjan M. Zupančič. Odločbo je sprejelo s šestimi glasovi proti dvema. Proti sta glasovala sodnika Jerovšek in Ude. Sodnika Ude in Jerovšek sta dala odklonilno ločeno mnenje.

P r e d s e d n i k :
dr. Lovro Šturm

Opomba:

1 "Iz obdolženčevega zagovora in iz izpovedb prič je mogoče nedvomno ugotoviti, da so se obdolženec kot lovec in tri priče, ki so tudi lovci, peljali z avtomobilom in ko so zagledali srnjaka, je voznik vozila ustavil, obdolženec pa je položil na streho vozila jakno in nanjo naslonil puško tako, da je meril navzdol. Ko je naboj sprožil, je prebil zadnji levi del strehe osebnega avtomobila in naboj je rnil oškodovanca ..."